

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Functie verkenner (gevaarlijke stoffen)
werkzaam bij de brandweer

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Voor je ligt de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de repressieve brandweerfunctie verkenner (eerder verkenner gevaarlijke stoffen): een set van landelijke afspraken over de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van verkenner te kunnen blijven functioneren. De branchestandaard beschrijft het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere verkenner in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is. De werkgever zal hier nog aanvullende eisen aan toevoegen, kijkend naar het verzorgingsgebied en de specifieke regionale risico's. Periodiek moet de verkenner aantonen dat hij nog steeds vakbekwaam is.

Het Besluit personeel veiligheidsregio's gaat nu nog uit van de functie verkenner gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer. In 2014 heeft de RBC echter een nieuwe visie op incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) vastgesteld. Vanaf 2015 wordt deze nieuwe visie landelijk geïmplementeerd. Dan zullen ook het kwalificatiedossier, de opleiding en het examen voor de functie verkenner gevaarlijke stoffen worden aangepast. Duidelijk is nu al dat de functiebenaming wordt gewijzigd van verkenner gevaarlijke stoffen in verkenner. Hoewel het kwalificatiedossier nog niet is aangepast, gaan we in dit document wel alvast uit van de toekomstige werkzaamheden van de verkenner en hanteren we de nieuwe functiebenaming. Omwille van de leesbaarheid schrijven we verder in de hij-vorm.

Aanleiding

Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld in het kader van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo). Met het deelproject 'Blijvende vakbekwaamheid' zijn in 2013 en 2014 branchestandaarden blijvende vakbekwaamheid voor tien repressieve brandweerfuncties¹ ontwikkeld.

Kwalificatiedossier Functie en werkomgeving

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie verkenner is gebaseerd op het kwalificatiedossier 'verkenner gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer' (mei 2009).

In het kwalificatiedossier wordt de functie als volgt omschreven:

Functieomschrijving verkenner (gevaarlijke stoffen)

De verkenner verricht werkzaamheden op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen. In opdracht van een coördinator verkenningseenheden (CVE, nu nog meetplanleider), waarschuwing- en

¹ Functies manschap a, bevelvoerder, officier van dienst, hoofdofficier van dienst, voertuigbediener, chauffeur, gaspakdrager, verkenner gevaarlijke stoffen, adviseur gevaarlijke stoffen, meetplanleider.

verkenningdeskundige of eventueel de adviseur gevaarlijke stoffen (AGS) voert hij in het veld metingen en observaties uit ter bepaling van de aanwezigheid van concentraties gevaarlijke stoffen. Bevindingen worden door hem altijd gemeld aan de opdrachtgever. Samen met andere verkenner gevaarlijke stoffen vormt hij een verkenningseenheid (nu nog meetploeg).

Kerntaken In het kwalificatiedossier staat verder dat de verkenner de volgende kerntaken heeft:

- 1 Voert uitruk- en verkenningwerkzaamheden uit
- 2 Voert inzetwerkzaamheden uit
- 3 Voert nazorgwerkzaamheden uit

Daarnaast staan in het kwalificatiedossier competenties die de verkenner nodig heeft om zijn taak succesvol te kunnen uitvoeren. Ook zijn keuzes en dilemma's beschreven die de verkenner hierbij kan tegenkomen in de praktijk.

Werkplaatsen **Ontwikkelaanpak** Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld voor, door en met het brandweerveld. In een landelijke werkplaats zijn uit diverse districten adviseurs gevaarlijke stoffen, meetplanleiders, vakspecialisten en staffunctionarissen IBGS betrokken bij de ontwikkeling van de standaard. Daarnaast namen leden van de vakgroep IBGS van Brandweer Nederland deel aan de werkplaats, net zoals leden van het landelijke implementatieteam dat is belast met de invoering van de nieuwe visie IBGS.

Met het kwalificatiedossier en de nieuwe visie op IBGS als vertrekpunt zijn in de werkplaats voor de functie verkenner thema's en onderwerpen voor blijvende vakbekwaamheid benoemd. De uitkomsten van de werkplaats zijn vervolgens vertaald naar een landelijke branchestandaard blijvende vakbekwaamheid. In de uitwerking is zo veel mogelijk rekening gehouden met de rollen, taken en werkzaamheden die in de toekomst van de verkenner worden gevraagd.

Uitgangspunten In het ontwikkeltraject hebben we verder nog de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het kwalificatiedossier is de basis voor vakbekwaam worden (opleiden) én voor vakbekwaam blijven (oefenen en bijscholen).
- Een verkenner is vakbekwaam als hij nog steeds voldoet aan de eisen die zijn beschreven in het kwalificatiedossier en in de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid.
- De oefenfilosofie zoals beschreven in de Herziene Leidraad Oefenen is in essentie goed en staat niet ter discussie.
- De branchestandaard mag niet leiden tot een grotere oefenbelasting voor verkenner (een verplichte oefenruimte wordt zo klein mogelijk gehouden).

- De branchestandaard laat ruimte om meer regionaal risicogestuurd te oefenen en om oefen- en bijscholingsprogramma's meer op maat te maken (vrije oefenruimte wordt zo veel mogelijk benoemd).
- Waar mogelijk maken we gebruik van wat al is ontwikkeld in de regio's voor het waarnemen en meten van blijvende vakbekwaamheid, zoals normering of een waarderingssystematiek.

NLQF Voor de formulering van de branchestandaard is als referentiepunt het NLQF gekozen. Dit Nederlands kwalificatiekader is een systematische ordening van alle bestaande kwalificatieniveaus in Nederland en is een vertaling van het Europese kwalificatiekader voor een leven lang leren (EQF). Daarnaast is gebruik gemaakt van de taxonomie van Bloom: een indeling in kennisniveaus met bijbehorende werkwoorden en onderwerpen om aan te geven wat iemand moet beheersen op ieder niveau.

In de opzet, ordening en woordkeuze van de branchestandaard is verder zoveel mogelijk gekeken naar bestaande producten voor opleiden, examineren en oefenen, zoals opleidingsplannen, lesstof en beoordelingscriteria voor examens.

Criteria De criteria in de branchestandaard zijn gebaseerd op de beoordelingscriteria voor examens van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). Ook is gekeken naar de beoordelingscriteria uit het kwalificatiedossier voor de keuzes en dilemma's die voor de verkenner zijn beschreven. De regionale vakbekwaamheidsorganisaties kunnen de criteria van de branchestandaard gebruiken als referentiekader om de blijvende vakbekwaamheid van de verkenner waar te nemen en te beoordelen.

Status en reikwijdte

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie verkenner beschrijft de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van verkenner te kunnen blijven functioneren. De standaard beschrijft daarmee het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere verkenner in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is.

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is in april 2015 vastgesteld door de Werkveldadviescommissie. Na vaststelling maakt de standaard een integraal onderdeel uit van het kwalificatiedossier 'verkenner gevaarlijke stoffen, werkzaam bij de brandweer'.

In 2014 heeft de RBC een nieuwe visie op IBGS vastgesteld. Vanaf 2015 wordt deze nieuwe visie landelijk geïmplementeerd. Het aanpassen van de huidige kwalificatiedossiers, opleidingen en examens voor het taakgebied IBGS maakt onderdeel uit van het implementatietraject. Zodra duidelijk is welke inhoudelijke aanpassingen nodig zijn, wordt de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie verkenner door de Werkveldadviescommissie geactualiseerd of herzien.

Beheer en onderhoud

De Brandweeracademie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, beheren en onderhouden van kwalificatiedossiers voor brandweerfuncties. Afgesproken is dat tenminste één keer in de vijf of zes jaar een clusterwerkgroep onder regie van de Werkveldadviescommissie een kwalificatiedossier evalueert. Waar nodig wordt het kwalificatiedossier geactualiseerd of herzien.

Gelijktijdig met de evaluatie van het kwalificatiedossier wordt ook voor de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid bekeken of actualisatie dan wel herziening nodig is.

Leeswijzer

Op de volgende pagina's vind je de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie verkenner.

Hieronder leggen we kort uit hoe je de branchestandaard het beste kunt lezen.

Benaming van het onderdeel

Voor de verkenner is er één onderdeel. Dit onderdeel bevat kennis en vaardigheden die een verkenner altijd nodig heeft als hij in functie is.

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Voor de verkenner zijn er twee thema's benoemd: 1) Risico's en veiligheid 2) Techniek en tactiek	Ieder thema heeft één of meerdere onderwerpen, bijvoorbeeld persoonlijke beschermingsmiddelen en procedures.	Voor ieder onderwerp is omschreven wat er mee wordt bedoeld: wat verstaan we onder persoonlijke beschermingsmiddelen en wat bedoelen we met procedures.	Voor ieder onderwerp zijn ook criteria benoemd: wat moet een verkenner kennen en kunnen voor het betreffende onderwerp.

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie verkenner

Taakgebied overstijgend

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Veilig repressief optreden	De verkenner voert opdrachten van de AGS en/of de CVE veilig uit. Hij signaleert daarbij risico's en neemt de daarbij behorende veiligheidsmaatregelen.	<p>Werkt veilig door het nemen van veiligheidsmaatregelen bij het uitvoeren van de opdracht.</p> <p>Herkent de (in)directe gevaren bij het uitvoeren van de opdracht.</p> <p>Is zich bewust van zijn omgeving.</p> <p>Blijft kalm bij het uitvoeren van de opdracht.</p>
	Persoonlijke beschermingsmiddelen	De verkenner gebruikt persoonlijke beschermingsmiddelen bij het uitvoeren van de opdracht. Hij zet hierbij meetapparatuur/middelen (explosiemeter, co-meter) in.	<p>Kiest persoonlijke beschermingsmiddelen op basis van de opdracht.</p> <p>Hanteert persoonlijke beschermingsmiddelen bij het uitvoeren van de opdracht.</p>
Techniek en tactiek	Communicatie	De verkenner haalt bij de uitvoering van zijn werkzaamheden informatie op en koppelt deze informatie terug aan de AGS en/of de CVE. Daarbij maakt hij gebruik van beschikbare communicatiemiddelen en informatiebronnen.	<p>Koppelt informatie (bevindingen/resultaten) van de opdracht terug aan de AGS en/of de CVE.</p>
			<p>Geeft veranderingen in het effectgebied door aan de AGS en/of de CVE.</p>
			<p>Gebruikt communicatiemiddelen/informatiebronnen.</p> <p>Past de etherdiscipline toe bij repressief optreden.</p>
	Procedures	De verkenner past bij de uitvoering van zijn werkzaamheden procedures op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen toe.	<p>Past procedures toe bij het uitvoeren van de opdracht, en wijkt indien nodig van de standaardprocedure af.</p>
			<p>Analyseert de werkzaamheden op techniek en tactiek.</p>
	Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen	De verkenner voert metingen uit en communiceert zijn bevindingen aan de AGS en/of de CVE.	<p>Maakt een routeplanning op basis van het incident.</p>
<p>Past basiskennis over gevaarlijke stoffen toe bij een incident.</p>			
<p>Zet meetapparatuur van het meetvoertuig in.</p> <p>Past omgevingskenmerken in zijn metingen toe.</p> <p>Voert monsternames uit.</p>			

Colofon

Project VBo De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie verkenner (gevaarlijke stoffen) is ontwikkeld door het projectteam Blijvende vakbekwaamheid van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo), in nauwe samenwerking met de leden van de kerngroep van het Netwerk Vakbekwaamheid & Kennis, en met vele inhoudsdeskundigen uit het brandweerveld.

Leden projectteam
Blijvende vakbekwaamheid Annemarie Breur, projectleider
Kirsten Groote, projectmedewerker

Dit is een gezamenlijke uitgave van Brandweer Nederland en de Brandweeracademie.

adres Kemperbergerweg 783
6816 RW Arnhem

post Postbus 7010
6801 HA Arnhem

t (026) 355 24 00

versie 1.0, vastgesteld door de Werkveldadviescommissie, april 2015

